ISSN 2078-1687 (Print)
ISSN 2412-0154 (Online)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

THE PEDAGOGICAL PROCESS:
THEORY AND PRACTICE

SCIENTIFIC JOURNAL

Заснований у 2002 році

1-2(64-65)
2019

• ПЕДАГОГІКА
• PEDAGOGY

Founded in 2002

УДК 378:376-056.264].011.3-51]:005.336.5:613.7

Галина Горшкова
ORCID iD 0000-0002-2666-7925

аспірант, Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, 69600 Запоріжжя, Україна,
verona06@i.ua

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ АДАПТОВАНИХ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У статті проаналізовано дисципліни в освітніх програмах навчання в бакалаврaті та магістратурі в закладах вищої освіти Росії, Казахстану, США, Великобританії, Австралії, Канади з метою дослідження зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх логопедів в закладах вищої освіти зазначених країн щодо застосування адаптованих фізичних вправ. Проведений аналіз не виявив окремої навчальної дисципліни щодо застосування адаптованих фізичних вправ у підготовці майбутніх логопедів; проведений аналіз освітніх програм стане підґрунтям для формування змісту окремої навчальної дисципліни та формування змісту дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ майбутніми логопедами в майбутній професійній діяльності, накопичення досвіду та можливості майбутнього пропонування цього досвіду для підвищення якості професійної підготовки майбутніх логопедів.

Ключові слова: *адаптовані фізичні вправи; майбутні логопеди; професійна підготовка.*

https://doi.org/10.28925/2078-1687.2019.1-2.113119

Вступ. Підготовка професійних кадрів в різних галузях науки в сучасному світі є важливим питанням для будь-якої країни. Це стратегічне питання для держави. С. Сисоєва (2008) наголошує, що професійну освіту можна віднести до сфери загальнонаціональних інтересів Шляхи підвищення рівня професійної підготовки є постійним завданням для системи освіти в кожній країні, яка ґрунтуються на компетентнісному підході.

Логопеди різних країн в роботі широко застосовують фізичні вправи в професійній діяльності. Застосування фізичних вправ в процесі подолання порушень мовлення висвітлені в роботах науковців. Проблема корекції порушень артикуляційної моторики була предметом інтересу М. Савченко, Л. Федорович, О. Архіпової, Н. Пахомової, С. Коноплястої, Є. Соботович. Застосування артикуляційних та дихальних вправ розглядали Ю. Рібцун, В. Тищенко, прийоми масажу – О. Архіпова, Л. Бєлякова, О. Дьякова, О. Новікова. Н. Гаврилова систематизувала та визначила правила організації та проведення корекції з урахуванням причин виникнення цих порушень у дітей, місця та обсягу їхньої локалізації, типу порушення артикуляційної моторики (Гаврилова, 2016).

У США в корекційній роботі широко застосовують сміхотерапію, запропоновану Н. Казинсом (1991). В Фрай (1971) вказував, що сміх діє позитивно на весь процес дихання. На думку автора, інтенсивність дихання при цьому дозволяє легким і верхнім дихальним шляхам повністю звільнитися від повітря. У цю мить в організмі людини відбуваються найпотужніші біохімічні реакції. Вчені інституту фізіології дітей та підлітків АПН Росії довели, що існує тісний взаємозв'язок та взаємозалежність моторної та мовленнєвої діяльності. Тому за наявності порушення мовлення слід приділяти велику увагу розвитку рухової сфери (Акименко, 2011).

Слід констатувати, що сучасні студенти, майбутні логопеди, мають достатньо високий рівень професійної підготовки в закладах вищої освіти, але більшість майбутніх логопедів не мають достатніх знань, умінь, навичок щодо застосування адаптованих фізичних вправ в професійній діяльності.

Мета статті – проаналізувати зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх логопедів в закладах вищої освіти щодо застосування адаптованих фізичних вправ.

© Горшкова Галина, 2019

Зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх логопедів. В Енциклопедії професійної освіти поняття «професійна підготовка» тлумачиться як сукупність спеціальних знань, вмінь і навичок, якостей, трудового досвіду й норм поведінки, що забезпечує можливість успішної роботи з певної професії (Енциклопедія професійної освіти. 1999, с. 390). Професійна освіта – підготовка в навчальних закладах спеціалістів різних рівнів кваліфікації для трудової діяльності в одній з галузей народного господарства, науки, культури; невід'ємна складова частина єдиної системи народної освіти (Гончаренко, с. 274–275). Можна зробити висновок, що зазначені поняття нерозривно пов'язані між собою. Таким чином, професійна освіта і професійна підготовка майбутніх логопедів включають поглиблене ознайомлення з науковим надбанням і сучасними технологіями обраного виду праці; прищеплення спеціальних практичних навичок і вмінь; формуванні особистісної компетентності, як базової компетентності для роботи у даній сфері педагогічної діяльності. Словник української мови позначає термін «діяльність» як використання своєї праці до чого-небудь; праця людей у який-небудь галузі (Словник української мови, Т. 2, с. 311). Професійна діяльність майбутнього логопеда, на нашу думку – це соціально значуща діяльність людини (фахівця) в рамках обраної професії, яка потребує знань, умінь, навичок, певних якостей особистості для постановки і вирішення професійних задач (в нашому випадку – корекція та подолання порушень мовлення) та результатом якої є матеріальне забезпечення фахівця, яка працює.

Спираючись на думку М. Шеремет (2014), можна дійти висновку, що майбутній логопед – це спеціаліст, який: зробив своєю професією науку про порушення розвитку мовлення, його подолання і запобігання йому засобами спеціального корекційного навчання і виховання, методами та прийомами розвитку і корекції; досконало володіє фахом, має високу кваліфікацію, глибокі знання з цієї галузі науки, постійно самовдосконалюється, використовує у своїй діяльності новітні розробки, методики, технології тощо. М. Шеремет зазначає, що порушення мовлення – термін для позначення відхилень від мовленнєвої норми прийнятої в мовному середовищі, яке частково або повністю перешкоджають мовленнєвому спілкуванню, обмежують можливості пізнавального розвитку і соціокультурної адаптації (Шеремет, 2014).

Тісний взаємозв'язок та взаємозалежність моторної та мовленнєвої діяльності зумовлює застосування адаптованих фізичних вправ в майбутній професійній діяльності майбутніми логопедами. З'ясуємо поняття «адаптовані фізичні вправи». Т. Круцевич (2012) розглядає фізичні вправи як рухові дії, за допомогою яких вирішуються освітні, виховні завдання та завдання фізичного розвитку (с. 69). Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти подає термін «адаптація» (від лат. adaptatio – пристосовувати) в значенні пристосування систем, що самоорганізуються, до умов середовища, які змінюються (Термінологічний словник, 2014, с. 10). Спираючись на поняття, наведені вище, можна дійти висновку, що адаптовані фізичні вправи у професійній діяльності логопеда – це пристосовані фізичні вправи для подолання порушення мовлення дитини з урахуванням етіології та стану даного порушення, для зміцнення організму дитини як цілісної системи, так і окремої групи м'язів; використані для підвищення ефективності корекції порушення до повного усунення порушення мовлення або значного поліпшення стану цього порушення. Адаптовані фізичні вправи становлять певний комплекс, який придатний до застосування логопедом-початківцем на своїх заняттях в повсякденній роботі без залучення інших фахівців або створення додаткових умов.

У міжнародній практиці розрізняються дві позиції щодо фахівця, що займається навчанням, вихованням і подоланням порушень мовлення в осіб з особливими освітніми потребами. У Росії та Казахстані логопед – посада педагогічна, належіть до галузі освіти осіб (діти, підлітки та дорослі) з обмеженими можливостями здоров'я на базі організацій освіти, соціальної сфері та охорони здоров'я та має назву логопед або вчитель-логопед. У США, Великобританії, Австралії, Канаді логопед – медичний працівник та має, співвідносно до країни, назву speech-language pathologist, speech and language therapist, speech pathology, Audiologists and Speech Language Pathologists.

У Росії, Казахстані, США, Великобританії, Канаді, Австралії майбутні логопеди отримують освіту в закладах вищої освіти – університетах. Існує два рівня підготовки студентів: бакалавріат та магістратура. В Росії, Казахстані підготовка майбутніх логопедів належіть до

алузі освіти. Програми навчання в бакалаврі-
ті та магістратурі майбутніх логопедів в Росії,
азахстані багато в чому схожі, передбачають
ирoку загальноосвітню, загальнопедагогічну
а спеціальну підготовку. Програми навчання є
имчасовим нормативним документом, в якому
загальнюється зміст освіти, тобто відобража-
ться цілі освітньої та професійної підготовки,
изначається місце фахівця в структурі госпо-
арства держави і вимоги до його компетент-
остей та інших соціально важливих власти-
остей і якостей. Програми навчання містять
азову частину (78–96 кредитів для бакалаврі-
ту та 15–27 кредитів для магістратури) та варі-
тивну частину (72–96 кредитів для бакалавріа-
у та 30–39 кредитів для магістратури) (ФГОС,
015). В бакалавріаті цикл загальної підготовки
бов'язкової частини представлений дисципліі-
ами: історія країн, філософія, російська/казах-
ька мова, іноземна мова, інформатика, еколо-
я, анатомія, гігієна дітей та підлітків, основи
енетики та ін. Цикл професійної підготовки
бов'язкової частини нараховує більше 30 дис-
иплін, наприклад: спеціальна педагогіка, спе-
іальна психологія, інклюзивна освіта, основи
огопедії, логопедія, психопатологія, невропа-
ологія, клінічні особливості розвитку дітей з
бмеженими можливостями, методика навчан-
я рідної мови дітей з обмеженими можливос-
ями в спеціальній школі, методика навчання
атематики дітей з обмеженими можливостями
спеціальній школі, теорія і методика виховної
оботи в спеціальній школі, теорія і методика
ихування дітей з порушенням мовлення, кліі-
іка інтелектуальних порушень та ін.

Варіативна частина містить цикл загальної
ідготовки (1–2 дисципліни) та цикл профе-
йної підготовки, до якого входять до 20 дис-
иплін. Наприклад: інформаційні технології
а технічні засоби корекційного навчання /
омп'ютерна техніка та методи математичної
татистики, мовленнєві та сенсорні системи
а їх порушення/неврологічні основи логопе-
ії, медична реабілітація дітей з особливостя-
и здоров'я, організація та зміст розвиткової
оботи логопеда з дітьми з особливостями
доров'я, логопедична ритміка, рух та музика
корекції мовленнєвих порушень, корекція
овленнєвих порушень за наявності складних
орушень мовлення, робота логопеда з подо-
ання наслідків осередкових уражень мозку,
огопедична та розвиткова робота при ДЦП,
орекція порушень мовлення у дітей з сенсор-
ими порушеннями, робота логопеда над ко-
рекцією голосу, робота логопеда над виразні-
тю читання та ін.

У магістратурі цикл загальної підготовки обов'язкової частини представлений дисциплінами: історія та філософія спеціальної педагогіки та психології, сучасні проблеми науки і спеціального дефектологічної освіти, іноземна мова тощо. Цикл професійної підготовки обов'язкової частини представлений такими дисциплінами: проектування індивідуальних програм мовленнєвої терапії, методика викладання спеціальних дисциплін у вузі, медико-біологічні проблеми дефектології, лінгвістичні проблеми спеціальної педагогіки, порівняльна спеціальна педагогіка, логотерапія дизартрії та ринолалії, логотерапія системних порушень мовлення, логотерапія заїкуватості та порушення голосу. Варіативна частина містить такі дисципліни: методи нейрореабілітації в логопедії, правові та економічні основи спеціальної та інклюзивної освіти, логотерапія в ранньому віці, логотерапевтична допомога особам з комплексними порушеннями розвитку тощо (Казахський державний жіночий педагогічний університет, 2018; Костанайський державний педагогічний університет, 2018; Південний федеральний університет, 2018; Іркутський державний університет, 2018).

Здійснивши аналіз програм навчання в університетах Росії та Казахстану, доходимо висновку, що окремої дисципліни або дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ майбутніми логопедами в поданому нами тлумаченні, у професійній підготовці майбутніх логопедів в університетах цих країн на час нашого дослідження не виявлено.

У США, Великобританії, Канаді, Австралії підготовка логопедів належить до галузі медицини. Диплом логопеда у цих країнах отримують тільки після навчання в магістратурі. Ступінь бакалавра в області мовної та мовленнєвої патології – це передпрофесійна програма, орієнтована на фундаментальні науки людського спілкування, а також на оцінку і лікування порушень комунікації. На навчання в бакалавріаті відведено зазвичай 120 кредитів. Програми навчання у бакалавріаті забезпечують міцну основу для продовження навчання та отримання ступеню магістра в області патології мови та мовлення. Програми навчання в університетах країн, що зазначені, об'єднують такі дисципліни: основи мовленнєвої патології, порушення мовлення у дітей, введення в професійну практику, практика з наставником, анатомія і фізіо-

логія, клінічні застосування в анатомії і фізіології, клінічна фонетика і клінічна транскрипція мови, розлади свободи і клінічна практика, основи мови і клінічні практики, порушення розвитку мовлення, порушення ковтання і дисфагія, психологія, соціологія, лінгвістика, втрата слуху у дітей, дитяче мовлення, мовні науки, усна динаміка, швидкість мовлення, виробництво мови, проковтування, голос і резонанс, курсові роботи, призначені для забезпечення сильного гуманітарного фону і розуміння нормальних та невпорядкованих аспектів процесу спілкування людини тощо. Зазвичай на дисципліну відводиться 2–6 кредитів. Студенти мають багато практики під наглядом куратора у клініках, на яку відведено 2–6 кредитів.

На навчання в магістратурі відведено зазвичай більше 40 кредитів. Програми навчання в університетах країн, що зазначені, об'єднують такі дисципліни: фонетика, введення в порушення комунікації, введення в аудіологію, мова жестів, клінічні методи при порушеннях комунікації, розвиток мовлення і мови, анатомія і фізіологія механізму мови і слуху, основні порушення мовлення і мови тощо. Зазвичай на дисципліну відводиться 1–3 кредитів. Студенти мають багато практики в клініках під наглядом досвідчених фахівців, що практикують (The Western University, 2018; The University of Kent, 2018; School of Communication Sciences and Disorders,2018; The University of Technology Sydney, 2018; The Cleveland State University, 2018).

Отже, аналіз освітніх програм в університетах США, Великобританії, Канаді, Австралії показав принципову відмінність професійної підготовки логопедів, яких готують медичні, а не педагогічні заклади вищої освіти (як в Україні, Росії, Казахстані). Проте окремої дисципліни або дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ майбутніми логопедами, в освітніх програмах університетів англомовних країн нами теж не виявлено.

Висновки. Аналіз програм навчання в університетах країн, що досліджувались (Росії, Казахстану, США, Великобританії, Австралії, Канади), дав змогу зробити висновок, що на час нашого дослідження окремої дисципліни або дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ майбутніми логопедами, не існує. Проте окремі елементи системи фізичних вправ у роботі логопеда розглядаються під час вивчення інших навчальних дисциплін. Одним з перспективних напрямів наших подальших досліджень цієї проблеми є формування змісту окремої навчальної дисципліни та формування змісту дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ майбутніми логопедами в майбутній професійній діяльності, накопичення досвіду та можливість майбутнього впровадження цього досвіду для підвищення якості професійної підготовки майбутніх логопедів.

Література

Акименко В. М. Развивающие технологии в логопедии. Ростов-на-Дону: Феникс, 2011.

Гаврилова Н. С. Типи порушень артикуляційної моторики та особливості їх корекції. URL: http://aqce.com.ua/vipusk-n8-2017/gavrilova-ns-tipi-porushen-artikuljacijnoi-motoriki-ta-osoblivosti-ih-korekcii.html (дата звернення: 01.02.2019).

Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.

Иркутский государственный университет. URL: https:// isu.ru/ru/ index.html (дата звернення: 01.02.2019).

Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті. URL: http:// new. kazmkpu.kz/ index.php?option=com_ content&view= article&id= 2347& Itemid= 3071&lang=ru#сертификат (дата звернення: 01.02.2019).

Казинс Н. Анатомия болезни с точки зрения пациента. URL: https://www.litmir.me/br/?b=132405&p=1 (дата звернення: 01.02.2019).

Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті URL: https:// www. kspi.kz/ru/educational-programs/undergraduate/5b010500 (дата звернення: 21.11. 2018).

Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. Т. 1. Київ: НУФВСУ «Олімпійська література, 2012. 198 с.

Логопедія / М. К. Шеремет (ред). Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 672 с.

Профессиональный стандарт педагога-дефектолога (проект). URL: http://mpgu.su/ob-mpgu/struktura/faculties/institut-detstva/defektologicheskiy-fakultet/nauka/profstandart/ (дата звернення: 01.02.2019).

Словник української мови в 11 томах. 1970–1980. URL: sum.in.ua/ (дата звернення: 27.07.2018).

Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу. Хмельницький: ХГПА, 2008. 324 с.

Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / Є. Р. Чернишова (ред.) 2014. URL: lib.iitta.gov.ua/8301/1/ словник_1%2C2.pdf (дата звернення: 01.02.2019).

Федеральный государственный стандарт высшего образования. Уровень образования бакалавриат. Уровень образования магистратура. 44.03.03. Специальное (дефектологическое) образование. http:// fgosvo. ru/ uploadfiles/fgosvob/440303.pdf (дата звернення: 29.01.2019).

Фрай В. Дыхательные компоненты веселого смеха. URL: https://books.google.com.ua/books?id=Fd 19CwAAQBAJ&pg=PT73&lpg=PT73&dq=«Дыхательные+компоненты+веселого+смеха»&sourc e=«Дыхательные% 20 компоненты %20веселого%20смеха»&f=false (дата звернення: 29.01.2019).

Энциклопедия профессионального образования. В 3-х т. / С. Я. Батышев (ред.). Москва, 1999. 1784 с.

Южный федеральный университет. URL: http://www.sfedu.ru/ www/ stat_ pages22. show?p=ABT/ main/M (дата звернення 19.11.2018).

School of Communication Sciences and Disorders. URL: https:// www. uwo.ca/ fhs/ csd/ programs/slp/ index.html (дата звернення: 11.12.2018).

Speech Pathology Australia. URL: https:// www.speechpathologyaustralia.org.au/ (дата звернення 09.01.2019).

Speech and Language Therapy. URL: https://www.city.ac.uk/courses/ postgraduate/ speech-and-language-therapy(дата звернення 13.01.2019).

The University of Kent. URL: https://www.educationindex.ru/university-search/ university-of-kent/ (дата звернення: 24.01.2019).

The Cleveland State University. URL: https://bellgroup.com.ua/ ru/ obrazovanieza-rubezhom//cleveland-state-university/ (дата звернення: 14.12.2018).

The University of Technology Sydney. URL: https://www.uts.edu.au/ future-students/ find-a-course/ master-speech-pathology (дата звернення 12.12.2018).

The University of Manchester. URL: https://www.bmh.manchester.ac.uk/study/speech-language-therapy/ (дата звернення 18.01.2019).

The Western University. URL: https://www.uwo.ca/ (дата звернення 17.01.2019).

References

Akimenko, V. M. (2011). *Razvivayushie tehnologii v logopedii [Developing technologies in speech therapy].* Rostov, Russia: Phenix (rus).

Gavrilova, N. S. (2016). *Tipy porushen artikulyacijnoyi motoriki ta osoblivosti yih korekciyi [Types of violations of articulation motility and peculiarities of their correction].* Retrieved from http://aqce.com.ua/vipusk-n8-2017/gavrilova-ns-tipi-porushen-artikuljacijnoi-motoriki-ta-osoblivosti-ih-korekcii.html (ukr).

Honcharenko, S. U. (1997). *Ukrayinskij pedagogichnij slovnik [Ukrainian Pedagogical Dictionary].* Kyiv, Ukraine (ukr).

Irkutskij gosudarstvennyj universitet [The Irkutsk State University] (2018). Retrieved from https: // isu.ru/ en/index.html (rus).

The Kazakh State Women's Pedagogical University (2018). Retrieved from http://new.kazmkpu.kz/ index.php? Option = com_ content & view = article & id = 2347 & Itemid = 3071 & lang = en # certificate (kz).

Casins, N. (1991). *Anatomiya bolezni s tochki zreniya patsienta [Anatomy of the disease from the point of view of the patient].* Retrieved from https://www.litmir.me/br/?b=132405&p=1 (rus).

The Kostanay State Pedagogical University (2018). Retrieved from https://www.kspi.kz/en/ educational-programs/undergraduate/ 5b010500 (kz).

Krutsevych, T. Yu. (2012). *Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya. Zagalni osnovi teoriyi i metodiki fizichnogo vihovannya [Theory and methodology of physical education. General principles of theory and methodology of physical education].* Vol. 1. Kyiv, Ukraine: NUFFSU «Olympic literature» (ukr).

Sheremet, M. K. (Ed.) (2014). *Logopediya [Speech therapy].* Kyiv, Ukraine: Publishing House «Word» (ukr).

Professionalnyj standart pedagoga-defektologa (proekt) [Professional standard of the teacher-defectologist (project)]. (2016). Retrieved from http://mpgu.su/ob-mpgu/struktura/faculties/institut-detstva/defektologicheskiy-fakultet/nauka/profstandart/ (rus).

Slovnik ukrayinskoyi movi v 11 tomah [Ukrainian language dictionary in 11 volumes] (1970–1980). Retrieved from sum.in.ua/ (ukr).

Sysoeva, S. O. (2008). *Osvita i osobistist v umovah postindustrialnogo svitu [Education and personality in a post-industrial world: a monograph].* Khmelnytsky, Ukraine: KhGPA (ukr).

Chernyshova, E. R. (2014). *Terminologichnij slovnik z osnov pidgotovki naukovih ta naukovo-pedagogichnih kadriv pislyadiplomnoyi pedagogichnoyi osvitiy [Terminological dictionary on the basics of preparation of scientific and scientific-pedagogical staff of postgraduate pedagogical education].* Retrieved from lib.iitta.gov.ua/8301/1/словник_1%2C2.pdf (ukr).

Federalnyj gosudarstvennyj standart vysshego obrazovaniya. Uroven obrazovaniya bakalavriat. Uroven obrazovaniya magistratura. 44.03.03. Specialnoe (defektologicheskoe) obrazovanie [Federal State Standard of Higher Education. Bachelors level of education. Masters level of education. Special (defectological) education] (2003). Retrieved from http://fgosvo.ru/uploadfiles/fgosvob/440303.pdf (rus).

Fry, W. (1971). *Dyhatelnye komponenty veselogo smeha [The respiratory components of mirthful laughter].* Retrieved from https://books.google.com.ua/books?id=Fd19CwAAQBAJ&pg=PT73&lpg=PT73&dq=«Дыхательные+компоненты+веселого+смеха»&source=«Дыхательные% 20 компоненты %20 веселого%20смеха»&f=false (rus).

Batyshev, S. Ya. (Ed.) (1999). *Entsiklopediya professionalnogo obrazovaniya. V 3-h t. [Encyclopedia of vocational education. In 3 Vol.].* Moscow, Russia (rus).

Yuzhnyj Federalnyj Universitet [The Southern Federal University] (2018). Retrieved from http://www.sfedu.ru/ www / stat_ pages22.show? P = ABT / main / M (rus).

School of Communication Sciences and Disorders. Retrieved from https:// www. uwo.ca/ fhs/ csd/ programs/ slp/index.html (eng).

Speech Pathology Australia (2018). Retrieved from https://www.speechpathologyaustralia.org.au/ (eng).

Speech and Language Therapy. Retrieved from https://www.city.ac.uk/courses/ postgraduate/ speech-and-language-therapy (eng).

The University of Kent. Retrieved from https://www.educationindex.ru/university-search/ university-of-kent/ (eng).

The Cleveland State University. Retrieved from https://bellgroup.com.ua/ ru/ obrazovanieza-rubezhom// cleveland-state-university/ (eng).

The University of Technology Sydney. Retrieved from https://www.uts.edu.au/ future-students/ find-a-course/master-speech-pathology (eng).

The University of Manchester. Retrieved from https://www.bmh.manchester.ac.uk/study/speech-language-therapy/ (eng).

The Western University. Retrieved from https://www.uwo.ca/ (eng).

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ЛОГОПЕДОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ АДАПТИРОВАННЫХ ФИЗИЧЕСКИХ УПРАЖНЕНИЙ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

Горшкова Галина, аспирант,
Запорожский национальный университет,
ул. Жуковского, 66, 69600 Запорожье, Украина, verona06@i.ua

В статье проанализированы дисциплины в программах обучения в бакалавриате и магистратуре в учреждениях высшего образования России, Казахстана, США, Великобритании, Австралии, Канады с целью исследования зарубежного опыта профессиональной подготовки будущих логопедов в учреждениях высшего образования указанных стран по применению адаптированных физических упражнений. Проведенный анализ не выявил отдельной учебной дисциплины и станет основой для формирования содержания отдельной учебной дисциплины и формирования содержания дисциплин, ориентированных на применение адаптированных физических упражнений будущими

логопедами в будущей профессиональной деятельности, накопления опыта и возможности будущего предложения этого опыта для повышения качества профессиональной подготовки будущих логопедов.

Ключевые слова: *адаптированные физические упражнения; будущие логопеды; профессиональная подготовка.*

PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPEECH THERAPISTS FOR APPLICATION OF ADAPTED PHYSICAL EXERCISES: EXTERNAL EXPERIENCE

Gorshkova Galyna, Post-Graduate Student,
Zaporizhzhia National University,
66 Zhukovsky Str., 69600 Zaporizhzhia, Ukraine, verona06@i.ua

The article analyzes the training of future speech therapists in universities of Russia, Kazakhstan, the USA, Great Britain, Australia, Canada. It is emphasized that the training of future speech therapists in Russia and Kazakhstan belongs to the field of pedagogy, while in the USA, UK, Australia, Canada in the field of medicine. It affects the content of the training of future speech therapists. In these countries, students study first at undergraduate, then in the magistracy. Only graduate of the magistracy gets the opportunity to work as a speech therapist. The article also defines the notion of «professional training», «future speech therapist», «adapted physical exercises». The data of scientists from different countries on the connection of motor and speech activity is given. The necessity of influence on speech activity with the help of adapted physical exercises is determined. In order to study the foreign experience of the training of future speech therapists in higher education institutions, the use of adapted physical exercises in Russia, Kazakhstan, the United States, the United Kingdom, Australia, Canada, were reviewed lists of academic disciplines in the universities of these countries. Having analyzed the study programs at the universities of Russia, Kazakhstan, the United States, Great Britain, Australia, Canada, we arrive at the conclusion that a separate discipline or discipline focused on the use of adapted physical exercises by future speech therapists, in our interpretation, for the professional training of future speech therapists in the universities of these countries at the time of our study we were not found. In connection with this, the experience of the training of future speech therapists to the use of adapted physical exercises at universities in Russia, Kazakhstan, the United States, the United Kingdom, Australia, Canada at the time of our study, we have not found. This is the basis for forming the content of a separate discipline and formulating the content of disciplines focused on the use of adapted physical exercises by future speech therapists in future professional activities, the accumulation of experience and the possibility of future provision of this experience to improve the quality of the training of future speech therapists.

Key words: *adapted physical exercises; future speech therapists; vocational training.*

Стаття надійшла до редакції 03.02.2019
Прийнято до друку 30.05.2019